

Projecte del Mur de la Memòria

Un jardí i un conjunt escultòric, ubicats al cementari de Palma, homenatjaran els més de 1.500 mallorquins, o persones viculades a l'illa, que foren represaliades pel feixisme

L'Ajuntament de Palma i l'Associació de Memòria Històrica de Mallorca promouen aquest projecte, que també compta amb el suport de la Fundació Balear de la Memòria Democràtica. El disseny de l'obra, de l'arquitecte Josep Quetglas, també inclourà un rèplica del mural de l'amo n'Andreu Frau

(Palma, 24 de febrer de 2011).- Coincidint amb el 74 aniversari de l'afusellament del darrer batle republicà de Palma, Emili Darder i Cànaves, l'Ajuntament de Palma ha presentat avui dematí el projecte del Mur de la Memòria. Això és un jardí i un conjunt escultòric que s'ubicaran al mateix lloc del cementeri de Palma on Darder fou assassinat i que servirà per homenatjar els més de 1.500 mallorquins, o persones vinculades a l'illa, que foren represaliades pel feixisme.

L'objectiu és oferir un espai als familiars i a la ciutadania en general on poder recordar dignament les víctimes de la repressió, que fins ara han restat invisibilitzades. Per això, a més del conjunt escultòric, el Mur de la Memòria comptarà amb bancs, punts d'aigua i arbrat.

Aquest projecte, les obres del qual començaran d'aquí a unes setmanes, és fruit de la iniciativa de la Regidoria de Cultura i l'Associació de Memòria Històrica de Mallorca. Tanmateix, la tasca de recerca i documentació iniciada a l'arxiu del cementeri municipal el 2007, gràcies a la col·laboració

Contacte:
Antoni Mateu Bibiloni
Tel. 630 828 878
tacostamlacultura@gmail.com

de les entitats esmentades amb l'Empresa Funerària Municipal i la Regidoria d'Igualtat i Drets Cívics, ha estat fonamental per al desenvolupament de la iniciativa. A més, el Mur de la Memòria té el suport de la Fundació Balear de la Memòria Democràtica, organisme que depèn de la Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració.

Les obres consistiran a condicionar la paret on es produïren gran part dels afusellaments dels republicans i en la pavimentació de l'espai adjacent, on s'hi ubicaran una sèrie d'elements escultòrics:

- Una cadira de bronze feta a escala real, que vol simbolitzar el lloc buit que les víctimes deixaren a les seves famílies. A la vegada, es pretén relacionar aquest element amb les circumstàncies de la mort d'Emili Darder, a qui els seus botxins hagueren d'asseure a una cadira perquè, a causa de la malaltia, no s'aguantava dret al moment d'assassinar-lo.

Recreació de la cadira de bronze
que s'instal·larà al Mur de la Memòria

- Una rèplica a escala més petita del mural d'Andreu Pascual de Manacor (més conegut com *l'amo n'Andreu Frau*), dissenyada a partir d'una il·lustració del dibuixant manacorí Jaume Ramis, qui morí el 2007. El mural original es troba al Bosc de la Memòria de Calvià.

Contacte:
Antoni Mateu Bibiloni
Tel. 630 828 878
tacostamlacultura@gmail.com

Pere Josep Pascual, fill d'Andreu Pascual, devora la rèplica del mural que s'inclourà al projecte.

- Una placa de marbre blanc que contendrà un text esculpit de l'escriptor Llorenç Capellà:

La Guerra Civil (1936-1939) va iniciar-se a Mallorca la matinada de dia 19 de juliol de 1936, amb un cop d'estat protagonitzat per l'exèrcit amb la col·laboració dels partits de dreta, especialment de Falange, i l'aquiescència de L'Església.

Els sediciosos, d'ideologia conservadora i totalitària d'inspiració feixista, emfatitzaren en el seu ideari l'exaltació de la unitat d'Espanya, l'esperit de croada i la uniformització lingüística i cultural.

El pronunciament tenia l'objectiu d'enderrocar el Govern de la República, suprimir les llibertats públiques, il·legalitzar els partits d'esquerra i els sindicats, i paraitzar l'associacionisme amb la clausura dels centres recreatius, formatius i culturals.

Aquestes accions, que es portaren a la pràctica amb l'ús de la força, es complementaren amb la detenció de milers de persones, un nombre important de les quals varen ésser assassinades o condemnades a mort després d'ésser jutjades en una pantomima de consell de guerra.

Mallorca va convertir-se, l'illa sencera, en un cementiri.

La repressió no va adreçar-se contra uns col·lectius concrets, sinó que va acarnissar-se en persones de condició social i intel·lectual ben diferents.

En aquest indret moriren obrers, camperols, professionals liberals, pedagogs, estudiants. I va marcir-s'hi la joventut. La millor joventut de cada col·lectiu. Tots ells moriren durant el període bèl·lic i fins que l'eco dels trets es va espaiar en una Postguerra llarga i inacabable.

A Mallorca varen ésser assassinades més de mil persones per les seves idees. La dictadura sorgida de la victòria militar (1936-1975) va consolidar un estat basat en la repressió de les llibertats.

I el silenci o l'oblit, l'oblit i el silenci, va ésser la llosa que va cobrir sang i vida, històries i biografies. Pretengueren matar l'ànima d'un poble. Inútilment.

El pensament d'aquells homes i d'aquelles dones és i serà una proposta de futur.

Llorenç Capellà. 14 d'abril de 2011

- Una planxa de ferro de dotze metres de llargària amb el nom de més de 1.500 persones que foren represaliades pel feixisme. Aquests noms pertanyen a persones nascudes a Mallorca o que tenen algun vincle amb l'illa. El llistat, que ha realitzat l'Associació de Memòria Històrica de Mallorca per encàrrec de la Regidoria de Cultura gràcies a diferents fonts històriques, pot ser consultat a la pàgina www.tacostamlacultura.cat (enllaç **Mur de la Memòria**). Així, tots aquells que disposin d'informació relacionada amb altres possibles víctimes podran fer incrementar el nombre d'entrades d'aquesta

Contacte:

Antoni Mateu Bibiloni

Tel. 630 828 878

tacostamlacultura@gmail.com

base de dades. Així mateix, aquells altres que disposin d'informació relacionada amb represaliats ja existents al registre, podran fer-hi aportacions. S'ha previst un període d'exposició pública d'un mes, fins que comenci la fabricació de l'esmentada planxa de ferro.

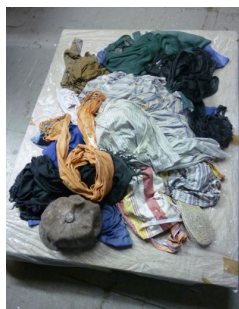
***Com a material adjunt, s'ha afegit un document amb els criteris que ha seguit l'Associació de Memòria Històrica de Mallorca per a l'elaboració de l'esmentada base de dades.**

Intervenció a la placeta de les Fosses

A més del Mur de la Memòria, aquesta iniciativa municipal també preveu una altra intervenció escultòrica a l'anomenada placeta de les Fosses, situada dins el mateix cementeri, 100 metres lluny d'on es produïren els afusellaments.

Aquesta intervenció inclourà:

- La pavimentació d'una superfície de 9 m2 amb lloses de marbre blanc.
- Una escultura de bronze que representarà un munt de roba. Aquesta obra pretén reproduir la roba de les víctimes, que, un cop assassinades, eren despullades. Era habitual que els familiars dels represaliats cercassin peces de roba conegudes entre aquests munts per aclarir si els seus parents havien estat executats.

Munt de roba aportada pels familiars de víctimes que servirà de model per fer-ne l'escultura de bronze.

Contacte:
Antoni Mateu Bibiloni
Tel. 630 828 878
tacostamlacultura@gmail.com

- Una placa de marbre blanc amb un text esculpit de la periodista Margalida Capellà:

El 19 de juliol de 1936 el general Goded va declarar l'estat de guerra, que preveia la il·legalització immediata dels partits d'esquerres i de les organitzacions sindicals.

Les detencions començaren el mateix dia, i ben aviat la sang de les persones assassinades va tenyir Mallorca de dol. El cementeri de Palma va esdevenir escenari d'infinat d'afusellaments.

En aquest indret, les dones acudien a remoure en el caramull de roba ensangonada, per mirar d'identificar les pertinences dels seus desapareguts. I, en aquest indret, perdien l'esperança de trobar-los vius quan descobrien els pantalons de llista o la camisa de retxes que els eren familiars. O quan, de sobte, comprovaven que el cos del marit, del fill o del germà, havia estat llançat a una fossa.

Sense vessar cap llàgrima, perquè no els permetien exterioritzar la pena, tornaven a casa: «l'han mort! l'han morta...!»

Aquest crit ressonava a les llars de moltes famílies republicanes en el transcurs del període bèl·lic. Després, silenci. Al seu desconhort, sols responia el silenci. El silenci de tothom. Als republicans els prohibiren plorar els seus morts: «no faceu comèdia!». El mutisme imposat n'agregà el patiment. La soledat, la tristor, la por, la impotència, han estat el seu bagatge durant molt d'anys, tots els que va durar la dictadura.

Ara i per sempre, aquest jardí silent, on el temps s'atura, ens recordarà uns homes i unes dones que moriren per haver estimat la llibertat.

Margalida Capellà. 14 d'abril de 2011

Pressupost i execució

Amb un pressupost de 70.000 euros, es preveu que les obres del Mur de la Memòria i del conjunt escultòric de la placeta de les Fosses comencin d'aquí a poques setmanes i que estiguin llestes al cap de tres mesos. La major part de la partida econòmica que farà possible aquesta iniciativa prové de la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Palma, mentre que la Conselleria d'Afers Socials hi aporta una quantitat de 20.000 euros.

Contacte:

Antoni Mateu Bibiloni

Tel. 630 828 878

tacostamlacultura@gmail.com